

ՀԱՅՈՑ Գ. ԲԵՐԵԼ

(Հայուսական-բնական)

ԳԼՈՒԽ Գ.

Նշանագրեր:

1. Նշանագրերու հիմ գործածութեան մասին նախադրութիւնները. 2. Նշանագրերու համարածուներ. 3. Յոցակ Հայերէն պատմութեան կազմութեան կազմութեան կազմութեան կազմութեան. 4. Համայնութեան կազմութեան կազմութեան. 5. Նշանագրերու կազմութեան. 6. Նախորդ նմթադրութեանց հերթում:

1. Երրորդ տեսակ գրութիւնը՝ որ բետուագիրներէն յետո միջեւ Ա. Մելքոնի նախաւոր շրջանը գործածունեած կը համարակ Հայուսականի մէջ, այս տեսակ մը պատկերագիր գրութիւնն է, որ յայսին է մը բանասիրութեան մէջ՝ ՚ուշադիտէ ինսունց, կամ պարապէս ՚աւշանէին, անեսնով. Այս կարծիքը առաջն անգամ յայսնած է Մկրտչէ կին, իր Օնն ԱՐՄԱՆԿՈՎԻ ալֆանտէ աշխատաթեան մէջ, որ հրատարակուած է իրեւ Շրբորդ յաւելուած խորենացոյ պատմութեան ուսուերէն թարգմանութեան (1858): Այս աշխատաթիւնը թարգմանուած է նաև (Պրածհոմուէ Ճերով) բազմիւրեն լեզուի եւ ապադրուած Բօնու Շարքին մէջ, 1865 Թուին, իսկ Հայերէն թարգմանութիւնը հրատարակեց Ա. Սաեփանէ Հայկական այբուբեն, մինագրով, Հայուսին ուղուուն թերթին մէջ, 1870 Փետր., էջ 42—46, որ կարեւմ կիսատ է մասցած էմին իր այս տեսաթեան իրեւ պացցց մէջ կը բերէ այս հանդամակը, որ զանազան հիմ ձեռագրերու մէջ եւ նոյն իսկ միջեւ հրայ ալ այս տեսակ պատկերագիր գրութիւն մը գործածական է: Եիշեալ աշխատաթեան մէջ էմին կը գնէ 84 նշանագիր, Լազարեան շնորհանի թիւ 141 ձեռագրէն քաղցրով, եւ այս սահմանաթիւ պատկերագիրներէն կը Տեսեցնէ թէ հասպէս կար շատ աւելի ստուար թիւ մը, ոյքան որ բաւական ըլլար գաղափար մը քիչ թէ շատ կանոնաւոր կերպով արտայայտելու համար: Այս տեսակ գրութիւն մը իրը թէ ընդհանուր գործածական էր մը մէջ կուտաշուական շրջաննեն եւ այն նշանագիրները Տեսուուած էին բուն հայոց մէջ, առանց օտար ազդեցութեան, քանի որ մը շրջակայ ազդեցուած մէջ պատկերագիր գրութիւն չկար այս ժամանակ:

¹ Դրուանքի երրորդ ապագրութիւնը իւղ Բալ գործարական-բնական թիւն առաջարկութեամբ՝ առ Խաչաձունի և օգտական Ա. Օ. Ցանա, Թուիւ 1896, էջ 206—230:

Էմին եւ որոնք որ կմնի այս ենթադրութեան կուսակից են, իրը փաստ մէջ բերած են նաև երկու պատմական վկայութիւն, որ իրը թէ այս կարծիքը կ'ապացուցանեն: Եիշեալ վկայութիւններն ունին՝ նախ Ադամանգեղոս, որ խօսելով Ա. Լուսաւորիք շարշարանցմանը առթիւ ըրած աղօթքներուն վրայ, կ'ըսէ: “Եւ միշտեւ կայր նա կախեալ պյակէն՝ խօսեալ զյուս ունենայն, եւ գրեցին ասենակալ դպիցըն նշանագրացն...” եւ այլ եւս բազում քան զյուս խօսեալ մինչդեռ կայր կախեալ դլիփկայր, եւ գրեցին եւ մասուցին զյուս առաջի թագաւորին (Ագաթ. 87վիւ 1909, հմ. 99): Հոփիսիմի առթիւ խօսելով՝ կը պատմ թէ “ունակը ի մեծամեծ սպասարացն արքունի անգեն ընթացն պատմէլ թագաւորին զամնայն բան նոցա: Քանզի դիպեցան անդ նշանագիրը, որ գրեցին զամնայն բան, եւ ընթերցան առաջի թագաւորին, (Ագաթ. 176):

Երրորդ վկայութիւնն անի բուզանդ, որ խօսելով Ա. Ներսէսի ըրած յանդիմանութեանց մասին վաշէս կայսեր գէմ, կ'ըսէ: “Եւ գրեցին զյուս սեմարացի արքային, որք կային առաջի թագաւորին, (Բուզ. Դ. ե):

Էմին Ադամանգեղոսի յիշեալ բառերով իրեւ զուս նշանագիր կ'ուզէ հասկալ, այն մատաւանգ թէ Ադամանգեղոսի նկարագրած վերջինով պարագաներուն անհրաժեշտ եր արագ գրելու կարեւորութիւնը եւ մանաւանդ վերջին պարագային անկարելի եր սովորական սառերով գրել. ուստի պէտք է ենթադրել թէ դպիներուն գրանց սովորական սառերով չէր, ոյլ տեսակ մը նշանագրերով: Այսպէս կ'ընդունի նաև Լանդլուա (Collection II. էջ 4) եւ յիշեալ վկայութեան վրայ հիմուելով կ'ենթագրէ թէ Հայերն ալ ունեցած էին տեսակ մը սղագրութիւն, որ նման էր Հռոմեացուց մէջ գործածական սիրանեան սղագրութեան եւ հաւանարար ասկէ փոխառեալ եր: Նշնը կ'ընդունի նաև Զարքհանական, Պատմ. Հայ. Դպր. Ա. էջ 17—18:

Բայց պյակիսի վկայութեան մը եղանակացմին հանելը շատ անապահով է: Եթէ մինչեւ իսկ լուսերովն ըլլան այս վկայութիւնները, ամենենի տեղիք չկայ կարծելու թէ Ադամանգեղոսի նշանագիրները կ'ախարէկնեն: Մ. Անհասարեանց (կանոնաւոր եւ վայելու գրութեան պատմութիւնն ու տեսութիւնը, էջ 86—87) համառափակ, իսկ իս. Յարութիւննեան,

որ (Հայոց Դիլը Էջ 105—109 և Էջ 244 եւն) առանձին կրթուորութիւն կու տայ էմինի ար ենթագրութեան; Երիար կը հակածառի անոր դէմ եւ անոր այս կարծիք չըելով՝ Կ'ողէ ապացուցանթէ թէ Ագաթանդ բարսի մկայաւ՝ թիւնը պարզ դրեր կ'ակնարկէ եւ ոչ երեք սղագրութիւն։ Դիմք փաստ մէջ կը բրէ հետեւալ կ'էտերը.

և) Պէտք չկար անպատճառ որ դպիիները բառ առ քանի գրեկին Ագաթանզեղոսի ախարկած գէպիքիրը. Կարեի եր կարեւոր կ'էտերը Նշանակիւ թագաւորին ծանուցանելու համար, եւ ասոր համար հասարակ գրերը բաւական էին:

թ) Ագաթանզեղոսի Յառաջաբանին մէջ կ'ըստի. «Արդ՝ հրաման հասեալ առ իս ան Ագաթանզեղոս, որ ի քաղաքէ ի մօն Հռովմայ, եւ վարժեալ հայրենի արուեստիւ, Հռոմեյիւն եւ Յուկարէն ուսաւալ դպիութիւն, եւ ոչ կարի ինչ անտեղակ զեալ ձեռանքիրութեան հանուն» (Ագաթ. 12). Ալբրին բառով Տեղինակը կ'ողէ ցացնել թէ բացի յունացիւն եւ լատիներէն լցօնուերէն, դիտեր նաեւ բայէն ինէւ. զդ առանձին պարմակը կը լիէ. եթէ հօս նշնութէ «Գիր, իմաստն ունի, ոյն իմաստը առնելու կ նաեւ վկաց»:

Դ) Իրող պատմագիրները դրույ հշանագիւն բանը կ'անուին բանը կ'ըստի կամ տառ բնապատճ միայն գործածած նն, որի համ ընթառող միայն գործածած նն այսպէս օրու եւ յարու ցեղալ յաղթիցն առաջնորդ զնշանագրու մեր (Խոր. Թ. ծգ): Զգունջոց գտեալ նշանագիւն առայի (Խոր. Թ. ծգ): Յաղփառ գրանիշեամ նշանագրութեանն (Խոր. Գ. ժբ): Առ որու նշանագիրքն հայերէն վային (Վարդ. 89): Եւ գիր նշանագրանց Հայոստան մզրին հնասանէլ (Պար. 8): Վասն որոյ ենք ի մօնի (Մեկուոյ) հնաց մեջ գոտմենն նշանագիրս Հայոց լիդուս (Կիր.): Եւն կ'էն:

« Ասոնցմէ կը հետեւի թէ Ա. Դա աթմանք նղանի յիշեալ վայութիւնը ուղղագրութեան համար ըստած չէ, ըստ մէջ հօս Սատկապէս բահերու ձեւակն նշնանթիւ կայ, առանց նշանագրանքածն նշնութեանն Ագաթանզեղոս նշանագրէս պարզապէս գիր կամ ետակ պատճառար Ծարտայարէ եւ կամ չնենի մըր նշնութեներս Շետք օր համեմատաբար նոր գաղափար է: Իսկ Բաւզանդիք «սեմիաբը նստարաց», ձեւը նոյն Շ անչուշի յիշ ողբեք նշանագրէ ու պատճառակ մը սղագրու-

թիւն, եւ կ'ակնարկէ յօնանակն եւ կ'էտեւաբար յօնարեն լիցուալ սղագրուները. այսպիսի պատճիր նոտանինը (տէօսցրաքիր) կ'ային Հռոմիայից ցւոց մէջ սկսեալ քրիստոնի Ա. դպիւն: Եթէ ու նենայինք Հայերս այսպիսի սղագրական կամ պատճեագրական գրութիւն մը, գժուար թէ ասկէ արեւելէ Հետք մը մնացած ցըլար օրեւիցէ քանդակի մը, արձանագրութեան մը կամ գրադր մը վայ, պայ պահուէր Համեմատաբար շատ յետին ձեռագրիներու մէջ:

Դիմին ժամանակէն շատ յետոյ վկրչերս, երբ նաևն հրատարակիցն իւր քննութիւնները հաթեան պատկերագրիր ոյստքենի մնային եւ քարոզեցն թէ հաթերը նախահայերէն են, ուսնուր ինպէս Հ. Դ. Գ. Ե. Ա. Խ. Արապիեան, ննթագրիցին թէ Հայերէն նշանագրիներն աւ կրթու Հաթեան նշանագրերու չարունակու թիւնն էաւը: Հ. Խ. Արապիեան կը կարծէ նաեւ թէ նայն նշանագրերը, կրան կտուունենազ գա սիրեան գրերու հետ (ՀԱ. 1902, 202): Բայց թէ այս եւ թէ նախորդ անհիմ ննթագրութիւնը լիովին հերեւու համար պէտք է նախ մէջ բերել նշանագրիներու ամֆորզական ցուցակը, հարկաւոր բացատրութեան միամին:

Ե. Հայկական նշանագիրներու պղբկրու ները այս մեմեր մանր ցուցանիւնն են, որ կը գննիքն զննութան Հայերէն հնեագրիներու, մանելուութէն բառարաններու եւ առողջվածու ներունիկ հու հու ցրուած: Այս ձեռագիրները կը հանենով այլ եւ այլ ժամանակ հրատարա կութեան որդուած են քանի մը Հարիք նշանագրիներ Առաջին եւ հնագյուն հրատարակութիւնն որ կին ժամեօթ եւ էմին վերջիշեալ աշխատիքիւնն է, ուր մէջ եւ բերուած 84նշանագրիները: Այս նշանագրիները հանուած են Լազարու Կթենապանի թիւ 141 Հեռագրէն, էջ 61-ու 63 և 134 (Գրուած 1620 թւին), 26ուագրին նունի ընդամենը 832 նշանագիր, որոնցից է է, հառը աբանց բացատրութեան է: Ես կուգիտեսան ասուց մօն նայ Հարաբարի համարագրութիւնների են, էմին զատած ընտրած կ'արց, անոնքուոր իսկապէս պատկերագիր են: Սոյն ձեռագիրն մէջ՝ էջ 60-ու 68 կտուած նշանագրիներու մէյթուլազան ցուցակը Հրատարագիրն իւր թագութիւններու, Հայոց գիրը, էջ 108 գրուած տախտական (Ընդ ամենը 30(5 նշանագիր), որոնց բացագրութիւնը ցրուած է էջ 110 և 112: Ֆրկուրտ Հասպանն հրատարակից Abbé P. Martin, Des signes hiéroglyphiques

dans les manuscrits arméniens; Congrès international des Orientalistes, 1873, t. 2 456 եւն, որ կը պարունակէ իր 257 նշանագիր: Այս աշխատութիւնը դժբախտաբար չեմ տեսնու: Երրորդ հաւաքածոն կազմեց Գ. Վ. Արուանձնան, Թորոս Աղբար՝ աշխատութեան Առաջին հաստորին մէջ (տպ. 1879, էջ 337—340): Հանելով Տիգրանակերոսի զանազան ձեռագիրներն, այս նշանագիրներու թիւը 120 հատ է: Չորրորդ հրատարակութիւնը պատրաստեց Տըրդառ Ա. Պայեան, այս հաւաքածոն՝ որ բոլոր վերցիւեալներուն մէջ ամենէն աւելի յիակատարնեւ, առանձին բներակ մընէ “նշանագիրը Հայոց Խորագրով”, տպ. Ալեքսանդր, 1898, էջ 13—8, ութը վիմատիպ տախտակներով, որ նշանագիրները դասաւորուած են այրութեական կարգով: Կը պարունակէ 511 նշանագիր: Իր Տիմքերորդ կրնանք յիշել 25 նշանագիրներու փոքրիկ հաւաքածոյ մը՝ զոր հրատարակեց Անտոնեան միաբաններէն և, Խաչակը Ա. Արագիր, Հանդէս Ամսօրեայ, 1902, էջ 201—202, հանելով Ընտուեան միաբանութեան Օրթաքեյի Բանգարանին թիւ 112 գրչագրէն (Յովհանոս Դամասկոսց աստուածաբանական եւ իմաստաբրական դրութիւնները): Ակրագակէ վեցերորդ շառ աւելի Ճոխ հաւաքածոյ մը: Պոր հրատարակեց Գրէնէրիկ Մուրաս Հանդէս Անդրէյի մէջ, 1903, էջ 5—9, 144—146, 333—335, այս հաւաքածոն հանուած է զերկնի արքունի մատենադարանին թիւ 805 ձեռագրէն (էջ 271—274) եւ կը պարունակէ ընդամենը 505 նշանագիր:

8. Էջմիածնի ձեռագրատան մէջ կը գըտնուին ութը ձեռագիրներ, որոնց մէջ կան նշանագիրներու զանազան հաւաքածուներ: Այս ձեռագիրները՝ հետեւեալներն են:
1. Կարինեան թ. 612, էջ 146թ—148ա.
 2. . . . թ. 662, էջ 126ա—129ա.
 3. . . . թ. 1700, էջ 124թ—126ա.
 4. . . . թ. 2297, էջ 24:
 5. Գ. Էորդ եան թ. 91, էջ 1—4.
 - 6 . . . թ. 265, էջ 210—212.
 7. . . . թ. 300, էջ 558—559.
 8. . . . թ. 557, էջ 122ա—125ա:
- Դավորէմի Առաջնորդարանի թ. 14 ձեռագիրը (էջ 374ա—բ.) ունի քանի մը նշանագիր:

Առանցմէն քսաւ, կը միածնի, գեռագրապան մէջ կայ բաւական ընդարձակ աշխատութիւններ, “Մինութիւն նախնի նշանագրաց Հայոց” (Կարինեան հին թ. 1435, արդի 1472), որուն առունը մեր նիւթին համար շատ կարեւոր աշխատութիւն մը կ'ենթագրէ: Բայց այս աշխատութիւնը, ինչպէս զբքին սիրդը դրուած ընդարձակ յառաջամանին մէջ կը բացարձուի, որիշ բան չե, բայց եթէ յետին հայ հեղինակի մը հնարած բաւական ճարտարամիտ սղագրական մէկ գրութիւնը, որ կը հիմնեի զինաւորապէս հայերէն ձայնաւորները ձայնանիշներով նշանակելու վրայ: Այսպէս օրինակի համար բազաձայնի մը վրայ դրուած կետ մը՝ նոյն ձայնաւորն կու տայ նախաւոր ու մը, ինչ. ն = ան, լ = ալ, պ = ապ: Ակրագիր շեշտ մը կու տայ նախաւոր է: Ինչ. ն = ին: Ակրագիր երկշետը կու տայ նախաւոր է: Ինչ. ն" = են: Ակրագիր պարզէր, նախաւոր էու: Ինչ. ն" = եան: Ակրագիր փոշէր նախաւոր էյ: Ինչ. լ" = ալ: Տառի մը տակը դրուած կետը. շեշտը եւ երկշետը նոյն վանկերուն սիրդը կ'աւեցնեն վերջնի բազաձայնը: Ինչ. ն = ան, ն = ին, ն = նեն: Կէտը, շեշտը, երկշետը կոկնուելով կամ իրարու հետ միանալով կը ձեւացնեն համապատասխան վանկեր նոյն բազաձայնին վրայ, ինչ. ն = անան, շը = շարարար, րի՛ = բարերար, բրի՛ = բերեր, բրի՛ = բերիր, տրէ = տարիի եւն եւն: Մագրական այս գրութիւննեն յետոյ որով քանի մը բաւական մէծ հատուածներ սղագրուած են իր փոք, կը հետեւին բազմաթիւ ցուցակներ՝ պարունական կարգով դասաւորուած հարիւրաւոր համառօտագրութիւններու, որոնց զինաւոր զանազանութիւնը պատիւներու ձեւնին եւ դիրքին մէջ կը կայանայ: Ինչ. ա = ամենակալ, ա = արժանաւոր, ա = ապաւէն, ա = ամբարիշտ եւն եւն: Այս բոլորը նոյն անձանութ հեղինակին գիւտը լինելով, կը թողունք աւելի մարտան յիշել, իր բուն հայկական նշանագիրներու շշչնակէն գուրու:

3. Մնացեալ բուն հայկական նշանագիրները՝ որոնք հրատարակուած են, վերօրիշալ հաւաքածուներուն մէջ կամ կը գտնուին զեռ անբարիպ Ա. Էջմիածնի եւ Թաղթի տոյն ինը ձեռագիրներուն մէջ, քննելով, ստուգելով, իրարու հետ համեմատելով եւ նորէն ամրող շը այրութեական կարգի վերածելով կը հրատարակներ հայ հաւաքածուներուն մէջ:

ՅՈՒԹԱԿ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՆ ՆԵԱՆԱԳՐԵՐՈՒ

1. Արքական	շ 3 3 3	• 53. Անդրեա	ու ը ռ 8	- 104. Արքական (Տ. Լուսաբեր)	Կ
2. "	շ	54. Անդրեա	ու	105. Արքական	ր թ թ
* 3. Արք	շ 0 0 0 0	55. "	թ թ թ թ թ թ	106. Արքական (Ք. Ք.)	գ զ զ զ զ զ
4. Արքական	ա ա ա	• 56. Անդրեա	մ մ մ մ մ մ	107. Արքական	գ զ զ զ զ զ
5. Արք	(Ք. Ք.)	57. Անդրեա	մ մ մ	108. Արքական	շ շ շ շ շ շ
* 6. Արք	թ թ թ	58. Անդրեա	մ մ մ	109. "	շ շ շ շ շ շ
7. Արքական	թ թ թ	59. Անդրեա	թ թ թ	110. "	շ տ 5
8. Արքական	շ թ թ թ	60. Անդրեա	թ թ թ թ	111. Բարձր	թ
9. "	թ թ թ	61. Անդրեա	թ թ թ	112. Բարձր	թ թ թ
10. "	թ թ թ	62. Անդրեա	թ թ թ	113. Բարձր	թ թ թ թ թ թ
11. Արքական	շ թ թ թ	63. Անդրեա	թ թ թ թ	114. Բարձր	թ թ թ թ թ թ
* 12. Արք	թ	64. Անդրեա	թ թ թ	115. Բարձր	թ թ թ թ թ թ
* 13. Արք	թ թ թ թ	65. "	թ թ թ	116. Բարձր	թ թ թ թ թ թ
14. Արք	թ թ թ թ թ թ	66. Անդրեա	թ թ թ	117. Բարձր	թ թ թ թ թ թ
- 15. Արքական	(Ք. Ք.)	67. Անդրեա	թ թ թ	118. Բարձր	թ թ թ թ թ թ
16. Արք	թ	68. "	թ թ թ	119. Բարձր	թ թ թ թ թ թ
17. "	թ թ թ թ	69. " (Եղիշեա)	թ թ թ թ թ թ	120. Բարձր	թ թ թ թ թ թ
* 18. "	1 1	70. Անդրեա (Անդրեա- նա)	թ թ թ թ թ թ	121. Բարձր	թ թ թ թ թ թ
19. Արք	(Ք. Ք.)	71. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	122. Բարձր	թ թ թ թ թ թ
20. Արքական	թ թ թ թ	72. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	123. Բարձր	թ թ թ թ թ թ
21. "	թ թ թ	73. "	թ թ թ թ թ թ	+ 125. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
22. "	թ թ թ թ	74. Անդրեա	թ	126. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
23. Արքական	թ թ թ թ	75. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	127. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
24. Արք	թ թ թ թ թ թ	76. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	128. "	թ թ թ թ թ թ
25. Արքական	թ թ թ թ թ թ	77. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	129. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
26. "	թ թ թ թ թ թ	78. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	130. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
27. "	թ թ	79. "	թ թ թ թ թ թ	131. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
28. Արքական	թ թ թ թ թ թ	80. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	132. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
29. "	թ	81. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	133. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
30. Արք	թ թ թ թ թ թ	82. "	թ թ թ թ թ թ	* 134. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
- 31. Արքական	(Ք. Ք.)	83. "	թ թ թ թ թ թ	135. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
32. Արքական	թ թ	84. "	թ	136. "	թ թ թ թ թ թ
33. "	թ թ	85. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	137. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
34. "	թ թ	86. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	138. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
35. Արք	թ թ թ թ թ թ	87. Անդրեա (Ք. Ք.)	թ (Ք. Ք. Ա.)	139. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
36. Արք	թ թ թ թ թ թ	88. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	140. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
* 37. Արք	թ թ	89. Անդրեա	(Ք. Ք.)	141. "	թ թ թ թ թ թ
* 38. Արք	թ թ	90. Անդրեա	(Ք. Ք.)	+ 142. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
* 39. Արքական	թ թ թ	91. "	թ թ թ թ թ թ	143. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
40. Արք	թ թ թ թ թ թ	+ 92. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	144. "	թ թ թ թ թ թ
41. Արք	թ թ թ թ թ թ	93. "	թ թ թ թ թ թ	145. "	թ թ թ թ թ թ
42. Արք	թ թ	+ 94. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	* 146. Գուշակ	թ թ թ թ թ թ
43. Արք	թ թ	95. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	147. Արք	թ թ թ թ թ թ
44. Արք	թ թ թ թ թ թ	96. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	148. Արք	թ թ թ թ թ թ
45. Արքական	թ թ թ թ թ թ	97. "	թ թ թ թ թ թ	149. "	թ թ թ թ թ թ
46. "	-	98. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	+ 150. Արք	թ թ թ թ թ թ
47. Արքական	թ թ թ թ թ թ	99. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	151. Արք	թ թ թ թ թ թ
48. "	(Ք. Ք.)	100. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	152. Արք	թ թ թ թ թ թ
* 49. Արք	թ թ թ թ թ թ	101. Անդրեա	թ թ թ թ թ թ	- 153. Արք	թ թ թ թ թ թ
* 50. Արք	թ թ թ թ թ թ	102. Անդրեա	(Ք. Ք.)	+ 154. Արք	թ թ թ թ թ թ
* 51. Արքական	թ թ թ թ թ թ	103. Անդրեա	(Ք. Ք.)		
+ 52. " (Եղիշեա)	թ				

318. Յասական	B	$\text{5}^{\circ} \text{ 4}^{\circ} \text{ 5}^{\circ} \text{ 0}^{\circ} \text{ } \text{4}$	+361. Պարեզ	շ թ յ օ	410. Վարդարի	(44)	վ վ վ
319. Յամ	B	3 20 do	364. Պարեզ	(44)	թ թ	*411. Ալեքսանդր	ց ց
+320. Յար		7 7 ~	365. Պարեզ	4	4	+412. Ալեքսանդր	ց ց
321. Կարողաց անըն	(44)	Ֆ Ֆ է	*366. Պարեզ	ծ ծ ծ ծ	*413. Ալեքս	լ լ լ լ լ լ	
322. Կաթու	26	Է Է Ծ Ծ Հ Հ	367. Պարեզ	4	8	+414. Ալեքսանդր	Հ Հ Հ Հ Հ Հ
323. Կատառ	24	Ֆ Ֆ է	368. *	B	8		
324.	26	Կ Կ Ւ Տ Ւ Տ	+369. *	d 7 7 8		*415. *	
325. Կատառ	2	Հ	370. Ջջի	(44) չ չ չ	416. Ցագեսար	(44)	թ թ թ
*326. Կատառիկ		Փ	371. Ջջի	(44) թ	417. *		չ չ չ
*327. Կատառիկ հմանցու		աջ	372. Ջջի	2	*418. *		թ թ թ
			+373. Ջջի (44)	այ (իւ մա)	419. ց ց ց ց	(44)	թ թ թ
+328. Կայար		⊗ + + 4	374. Ուսնկ	(44) ց ց ց ց	420. Ցագեսար	(44)	թ թ թ
329. Կայեց	(44)	լ լ լ լ	+375. Ուսնկ	օ օ օ օ	421. Ցագեսար	(44)	թ թ թ
*330. Շաբախ	25	Հ Հ Հ Հ Հ Հ	*376. *	+	+422. Ցեւու	(44)	թ թ
331. Շախ	(44)	Հ Հ Հ Հ Հ Հ	377. Սարե	4 7	423. Ցեւու	(44)	թ թ
*332. Շախ		Հ Հ Հ Հ Հ Հ	378. Սարե	(44) լ լ լ լ	424. Ցեւու	(44)	թ թ թ
*333. Շի		Հ	*379. *	▽	425. Ց-ց	(44)	թ թ թ
*334. Խելու	1	Ի	+380. Խելու	□	426. Ցամակ	(44)	թ թ թ
335. Խելուն	ուն	Հ	381. *	○ ○	427. Ցամակ	(44)	թ թ թ
336. Խշորակ	(44)	Ա Ե Թ Թ Թ Թ	382. Խոստոց	շ շ շ շ շ շ	428. *	(44)	թ թ թ
337. Խշորակ	24	Հ Հ Հ Հ Հ Հ	*383. *	Հ Հ Հ Հ Հ Հ	429. Ցորեա	(44)	թ թ թ
338. Խոտիկ	25	Հ Հ Հ Հ Հ Հ	384. Սարե (Տ. Ս.)	2	+430. Ցուց (շ-շ)	(44)	թ թ թ
*339. Ո-ի		↑	*385. *	H	431. Փայտոց	(44)	թ թ թ
340. Ո-ի	(44)	Դ	*386. *	Ց	432. Փայտոց (Հետեւ, Անձ, Փայտոց)	(44)	Ց Ց Ց Ց Ց Ց
*341. Ո-իոյթ		Դ Հ Հ Հ Հ Հ	387. Սարփաց	(44) Դ Դ Դ Դ Դ	433. Փատակ	(44)	թ թ թ
342. Ո-իոյթ		Դ Հ Հ Հ Հ Հ	388. Սաւու	(44) Հ Հ Հ Հ Հ Հ	434. Փատակ	(44)	թ թ թ
343.		Դ Հ Հ	+389. Ակցու	Օ	435. Փատ (պատ.)	(44)	թ թ թ
344. Ո-ու (ան- իրեւ, չ- պինակ)		Ա Զ Ե Գ Զ Զ	390. *	T T T T T	436. Մարգար	(44)	թ թ թ
*345. Պարեզ	"	Տ Ժ Ժ Ժ Ժ Ժ	*391. *	Կ	437. Փարան	(44)	թ թ թ
346. Պարուխ	(44)	Դ Կ Հ Հ Հ Հ	*392. *	Ճ	438. Փարթամ	(44)	թ թ թ
347. Պատառան	ու	Վ Վ Վ	393. Ակցու (Տ. Տ.)	2F Ռ ~	439. Փիլիպոս	(44)	թ թ
348. Պատառ	Վ	Վ Վ Վ Վ Վ Վ	*394. Ակր	❖	440. Փիլիպոս	(44)	թ թ
349. Պատառ	Վ-Վ	Վ	+395. Ակր	Օ Օ	441. Փիլ	(44)	թ թ թ
350. Պատառ	Վ	Վ	396. Ակր	(44) Վ	442. Փիլիպոս	(44)	թ թ թ
*351. "		Ա Ժ Ե	397. "	» » Կ	*443. Փիլու	(44)	թ թ թ
*352. Պատառան		Ա Բ Բ Բ Բ Բ	*398. Ակր	Չ Չ	444. *	(44)	թ թ թ
353. Պատառ	(44)	Վ Վ Վ	399. Ակր	(44) Յ Յ	445. Քաղցր	(44)	թ թ թ
*354. Պատառան կամ Պա- տառան		Վ Վ Վ	*400. *	❖	*446. *	(44)	թ թ թ
355. Պատառ	(44)	Ա Ա	401. Ակր	Ա Ա Ա Ա Ա Ա	447. Քաղցր	(44)	թ թ թ
356. Պատառ	(44)	Վ	402. Ակր	Վ Վ Վ Վ Վ Վ	448. Քաղցր	(44)	թ թ թ
357. Պարցեւ	(44)	Վ Վ	403. Ակր	Վ Վ Վ Վ Վ Վ	449. Քաղցր	(44)	թ թ թ
*358. Պարցեւ		Բ Բ Ե Պ Պ	404. Ակր	Վ Վ Վ Վ Վ Վ	450. Օզուն	(44)	թ թ թ
*359. Պարցեւ		օօ օ օ օ	405. Ակր	(44) Վ Վ Վ Վ Վ Վ	451. *	(44)	թ թ թ
360. Պարցեւ	"	Վ	406. Ակր	Վ Վ Վ Վ Վ Վ	452. Օ Օ	(44)	թ թ թ
361. "	B	8	407. Ակր	Վ	453. Օրչեստ	(44)	թ թ թ
362. (Տ. Պացու)	4		408. Ակր	Վ	454. Օրչեստ	(44)	թ թ թ

(Հայութիւն)

Գ. Յ. Ամսանելս